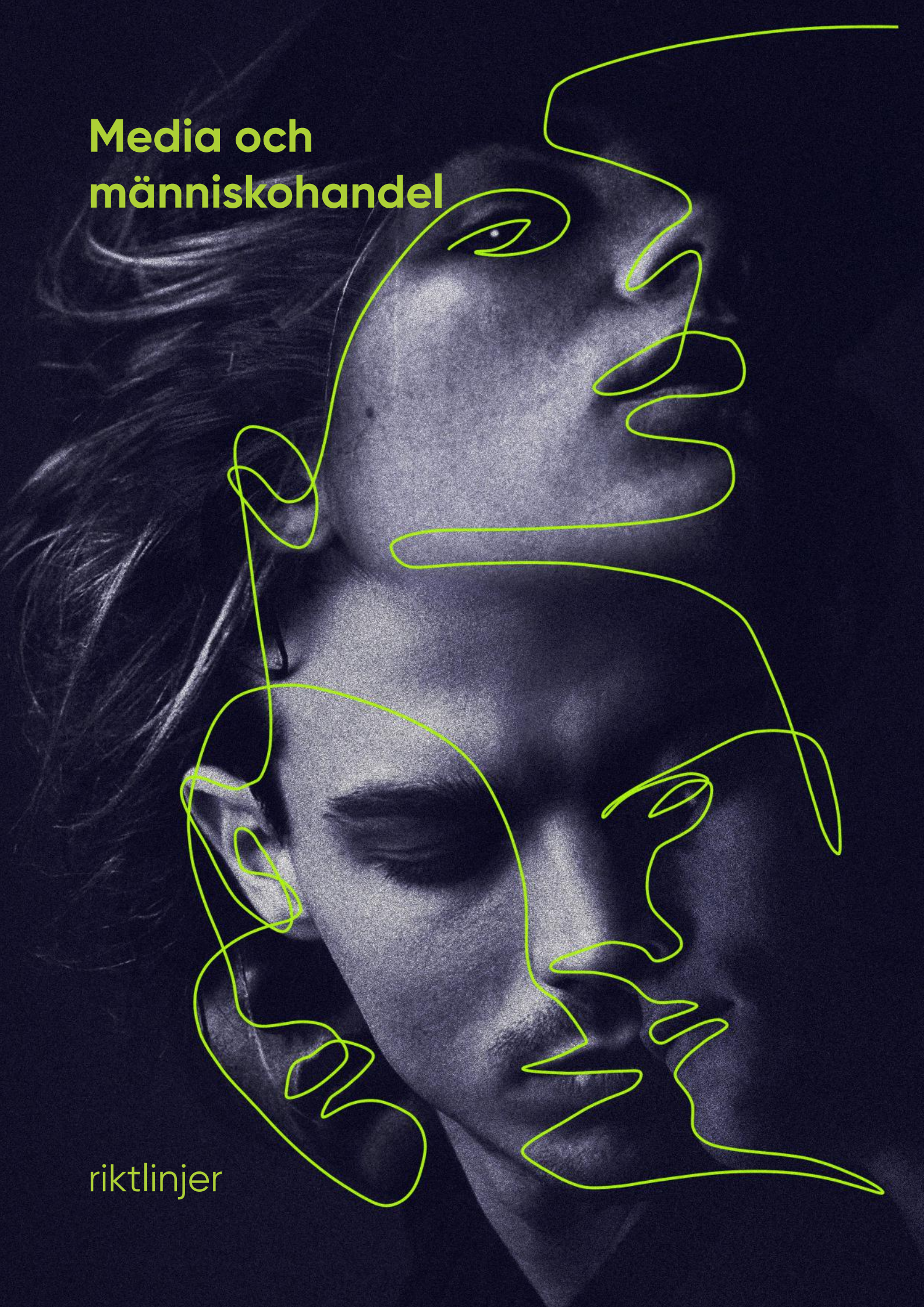

Media och människohandel

riktlinjer

Denna publikation har tagits fram inom projektet "Fight against Trafficking in Human Beings and Organised Crime – Phase 2" (bekämpande av människohandel och organiserad brottslighet – fas 2) som finansieras av Europeiska kommissionen och genomförs av ICMPD (Internationella centret för migrationsutveckling) i samarbete med Expertise France och FIIAPP. Den har producerats med stöd från Europeiska unionen.

Författare: Aidan White, Ethical Journalism Network

ICMPD-teamet: Madis Vainomaa, Ivanka Georgieva, Edgar Federzoni dos Santos, William Huddleston

Upphovsrätt: International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), 2017

Alla rättigheter förbehållna. Ingen del av denna publikation får återges, kopieras eller överföras i någon form eller med några som helst medel – elektroniska eller mekaniska – inbegripet fotokopiering, inspelning eller någon form av informationslagrings- och informationshämtningsystem utan tillstånd från upphovsrättsinnehavarna.

CBSS-teamet: Vineta Polatside, Anthony Jay

Redigerad av: Urban Larssen, Södertörn University, Endrit Mujaj, CBSS

Upphovsrätt: Östersjöstaternas råd (CBSS), Januari 2020

Uppdaterad version Alla rättigheter förbehållna i den uppdaterade versionen. Ingen del av denna publikation får återges, kopieras eller överföras i någon form eller med några som helst medel – elektroniska eller mekaniska – inbegripet fotokopiering, inspelning eller någon form av informationslagrings- och informationshämtningsystem utan tillstånd från upphovsrättsinnehavarna.

Denna uppdaterade version av riktlinjerna har tagits fram av Östersjöstaternas råds (CBSS) aktionsgrupp mot människohandel (TF-THB) inom ramen för projektet Harmonized Operation Framework in the Baltic Sea Region, (HOF-BSR). Detta projekt har finansierats med stöd av Svenska institutet.

1.
INLEDNING

2.
MEDMÄNSKLIGHET I DET JOURNALISTISKA ARBETET

3.
GOD PRAXIS

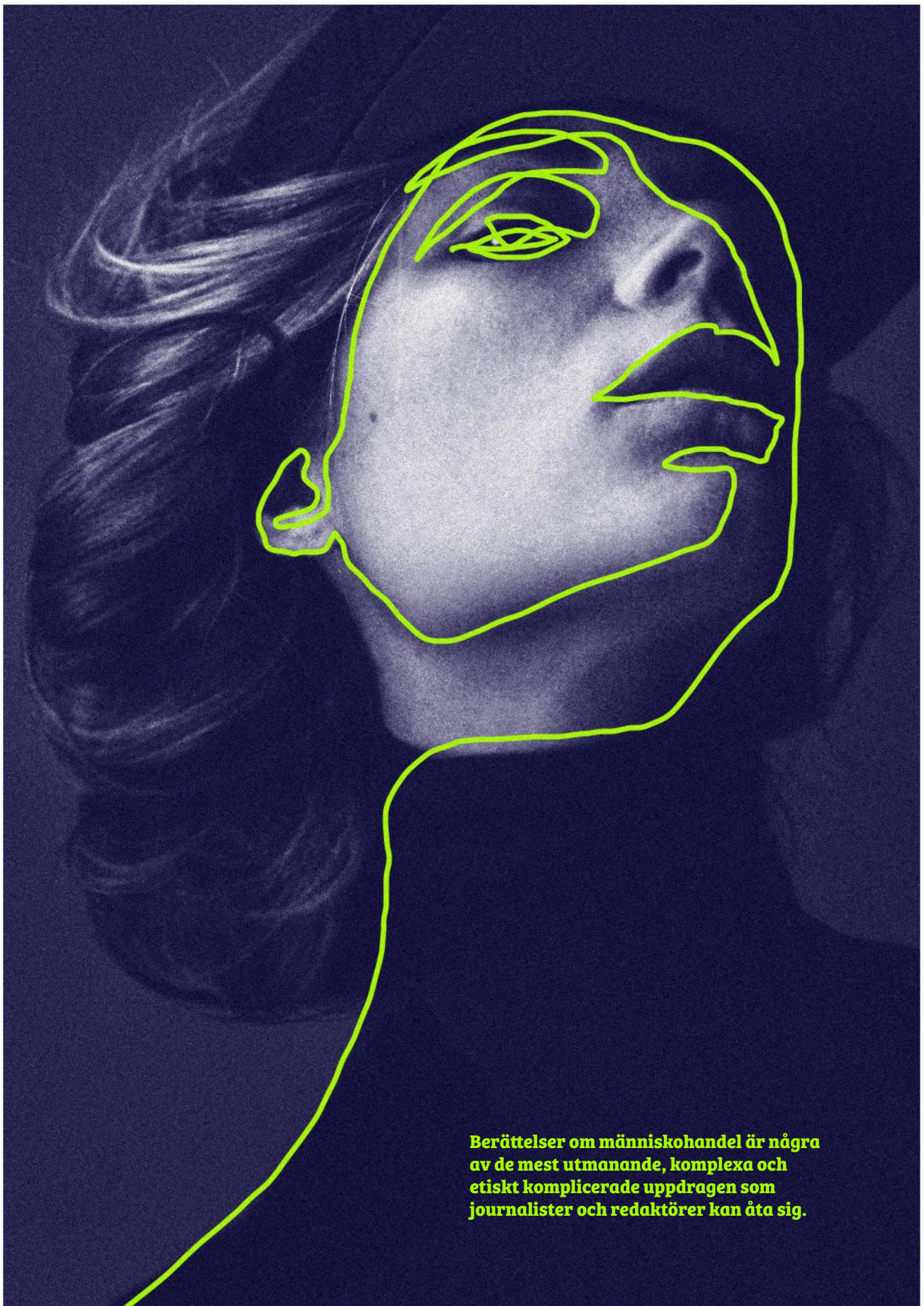
4.
RIKTLINJER FÖR FOTOJOURNALISTIK

5.
DÅLIG PRAXIS

6.
LÄNKAR OCH KONTAKTER

7.
REFERENSER

INNEHÅLL

Berättelser om människohandel är några av de mest utmanande, komplexa och etiskt komplicerade uppdragen som journalister och redaktörer kan åta sig.

INLEDNING

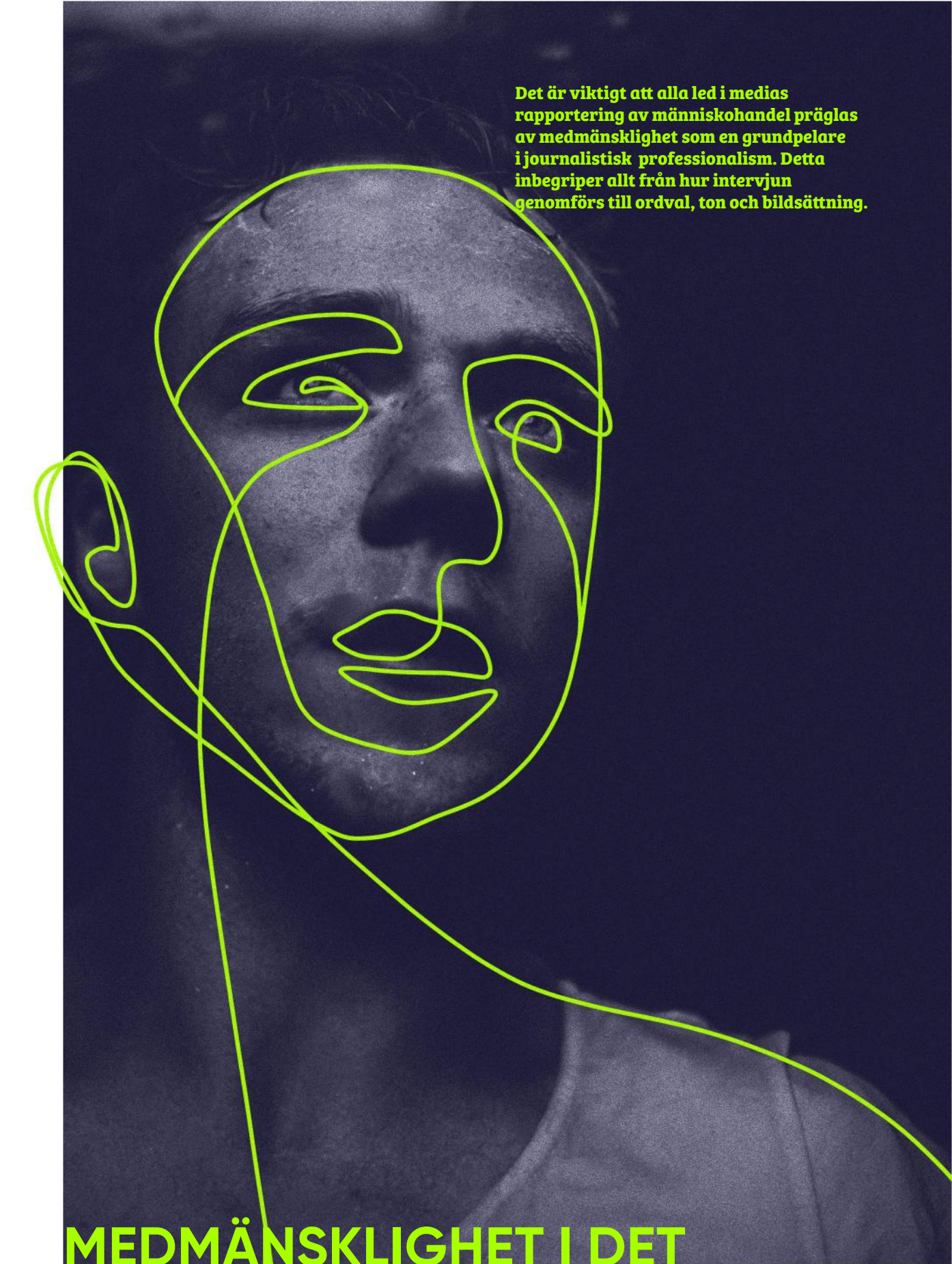
KAPITEL 1

Mediernas räckvidd och agendasättande makt gör dem till viktiga aktörer. Journalisternas dagliga arbete och möten med människohandels offer och förövare är viktiga punkter där allas vår kunskap om människohandel tar form. Offrens berättelser kräver fingertoppskänsla och medmänsklighet. Att skildra offrens verklighet i det komplicerade sammanhang det gäller kan vara påfrestande för den enskilde journalisten. Journalistens ambitioner kan också begränsas av branschens ekonomiska förutsättningar. Vidare kan mediernas och journalisternas språk och beskrivningar i sig, och det sammanhang där rapporteringen ingår, också åstadkomma skada. Det kan väcka hat. Det kan befästa stereotyper. Det kan sprida okunskap och missförstånd samt flytta fokus från de underliggande orsakerna bakom ett fenomen som människohandel.

Dessa riktlinjer har tagits fram för att ge redaktörer och journalister en möjlighet till reflektion och ökad förståelse vad gäller människohandel, så att de kan utforma sin rapportering på ett sätt som gör det möjligt att undvika vanliga fällor.

Det är ett mångfasetterat socialt problem som kräver eftertänksam, väl underbyggd och – framför allt – medkännande journalistik för att beskriva sammanhanget men även för att ge offren en röst. Journalistiken kan även ge underlag till viktig opinionsbildning i frågan. Medier och journalister bör spela en positiv roll när det gäller att övertyga världen om att människohandel kan minskas eller till och med utrotas. Beslutsfattare och allmänheten måste få läsa, höra och se hela historien. Det är ett nödvändigt första steg mot att få till stånd den politiska vilja som krävs för att man ska kunna åtgärda de underliggande orsakerna till människohandel.

De råd och förslag som presenteras i denna publikation kan hjälpa journalister att tänka till när det gäller hur de rapporterar om människohandel och att bli medvetna om de juridiska och människorättsliga problem som kan uppkomma, hur offren behandlas, deras rätt till privatliv och välbefinnande samt hur deras historia kan berättas med medmänsklighet och värdighet samtidigt som läsarna får en bättre förståelse för problematiken.

Det är viktigt att alla led i medias rapportering av människohandel präglas av medmänsklighet som en grundpelare i journalistisk professionalism. Detta inbegriper allt från hur intervjun genomförs till ordval, ton och bildsättning.

MEDMÄNSKLIGHET I DET JOURNALISTISKA ARBETET

KAPITEL 2

Redaktioner bör särskilt se till att journalister gör följande:

Har förståelse

för varför människor utsätts för människohandel eller riskerar att utsättas för detta brott. Det finns ett antal sociala, ekonomiska och politiska faktorer som kan göra att människor riskerar att falla offer för människohandel och exploatering. Nationell och internationell migrationslagstiftning, krig och väpnade konflikter, fattigdom, diskriminering, korrupktion samt bristfällig lagstiftning är också pushfaktorer som riskerar driva in människor i människohandel och exploatering. Journalister bör vara medvetna om dessa förhållanden.

Granskar lagstiftning som reglerar

människohandelsoffers rättigheter, enligt internationella och nationella ramverk.

Granskar länder

- både destinations- och ursprungsländer, för att undersöka om det finns system på plats för att upptäcka människohandel samt om det finns nationella bestämmelser för att garantera att barn och vuxna som fallit offer för människohandel får skydd och rehabilitering.

Upprättar

goda arbetsrelationer med grupper som arbetar mot människohandel för alla exploateringsformer.

När du väl har skapat en god relation med berörda parter hittar nyheterna dig.

Relationerna mellan journalister och frivilligorganisationer kan ibland vara bristfälliga. Av förståeliga anledningar kan exempelvis skyddade boenden tveka när det gäller att ge journalister tillfälle att intervjua offer. När relationerna blir bättre och det finns en viss nivå av tillit, kan det ge journalister möjligheter att göra grundlig research och även använda sig av offer som källor i en story.

Att bygga upp förtroende: Medier och frivilligorganisationer från civilsamhället kan samarbeta utan att tumma på det redaktionella oberoendet eller äventyra integriteten eller säkerheten för människor som utsatts för människohandel.

Bygger upp

intern kapacitet. Se till att journalisterna får tillräcklig tid för att göra efterforskningar och granska information med koppling till människohandel, och investera i grävande journalistik. Anordna interna briefingar på redaktionen om frågor med koppling till människohandel. Inrätta tipstelefoner och system för att hantera information från allmänheten, t.ex. om människohandel, migration och nutida slaveri.

Bidrar

till en förbättrad datainsamling och ett informationsutbyte om människohandel, tvångsarbete och irreguljär migration genom att samarbeta nära med myndigheter och internationella organ, särskilt när det gäller statistik på offer för människohandel.

Utformar

särskilda satsningar på ämnet människohandel och relaterade frågor för att öka medvetenheten bland allmänheten. Sådana initiativ kan också öka allmänhetens tilltro till journalister. Några goda exempel på när mediernas engagemang i dessa frågor har lett till kraftfull journalistik är CNN:s Freedom Project och Aljazeeras kampanj Slavery: A 21st Century Evil.

Redaktioner med ett etiskt förhållningsätt är en grundförutsättning för kvalitetsjournalistik. När man rapporterar om människohandel krävs kunskap om och respekt för de grundläggande principerna för etisk journalistik. De är som följer:

GOD PRAXIS

KAPITEL 3

De grundläggande principerna för etisk journalistik:

Korrekt och faktabaserad rapportering.

Undvik att sprida lögn, falska nyheter och information som inte har verifierats.

”De officiella uttalanden som jag tog del av vara vaga och försiktiga. De handlade mest om att det är svårt att upptäcka eller identifiera problemet [påtvingat tiggeri] och att det faktum att inga utredningar har gjorts inte nödvändigtvis betyder att detta inte förekommer i Finland. [...] Det var väldigt svårt att hitta information och att bilda sig en heltäckande uppfattning av företeelsen. Det fanns inga enkla fakta eller siffror. [...] Man måste vara försiktig så att man inte skriver om en företeelse med utgångspunkt i föråldrade fakta eller en persons ’magkänsla’”¹

Journalist från Finland

Oberoende.

Agera i enlighet med ditt eget samvete. Sprid inte migrantfientlig propaganda och var inte ett språkrör för politikerns eller andra aktörers egenintresse.

Opartiskhet.

Kom ihåg att visa alla sidor av saken. Låt särskilt dem som fallit offer för och överlevt det trauma som människohandel innebär göra sin röst hörd, men låt även personer i värdländerna ge uttryck för sin legitima oro.

”Den perfekta storyn är en där offrens röster blir hörda, om möjligt. Det är viktigt att vi inte gör antaganden på offrens vägnar.”²

Journalist från Finland

”Man kan diskutera lagstiftningen om tiggeri, eller ställningen för kringresande befolkningsgrupper ur många infallsvinklar, men ingen utomstående kan berätta hur det faktiskt känns att tigga på gatan.”³

Journalist från Finland

”Det finns alltid fler nyanser av grått här i världen och inget är svart eller vitt. Genom offren lär man sig hur många sidor den här företeelsen har. Vi människor har en tendens att lägga oss till med en förenklad uppfattning om vad människohandel innebär: att det finns en slaudrivare och en slav i bojar. Men det är inte riktigt så enkelt – det finns andra sidor som måste föras fram i ljuset för att det ska gå att ge en sann bild av företeelsen. Till exempel kan offer känna tacksamhet gentemot den som exploaterar dem, eftersom den personen trots allt har gett offren en chans att komma till Finland. Eller så vill inte offret berätta sin historia på grund av att den som exploaterar honom/henne är dennes farbror.”⁴

Journalist från Finland

Medmänsklighet.

Journalism ska inte göra skada. Låt din rapportering präglas av medkänsla. Visa att det finns sätt att lindra den fysiska och känslomässiga kris som offer för människohandel går igenom.

”Jag försökte så mycket jag kunde att lägga tonvikten vid det som gjorde dessa kvinnor mänskliga och inte bara till offer för människohandel. Den största anledningen till att jag gjorde det var att det gör det enkelt för läsaren att identifiera sig med kvinnorna. Det gör att vi ser personen och inte bara stigmat.”⁵

Journalist från Danmark

Ansvarighet och öppenhet.

Ta ansvar för ditt eget arbete. Rätta fel, tala alltid om vem du är och använd transparenta metoder.

Journalister bör alltid följa dessa grundläggande principer i sitt arbete. Kom ihåg att journalister har en särskild skyldighet att visa respekt för personer som gått igenom traumatiska upplevelser som människohandel. I de svenska yrkesetiska reglerna sägs följande:

Publicitetsregler, under rubriken: ”Respektera den personliga integriteten”:

Regel 9. Visa alltid offren för brott och olyckor största möjliga hänsyn. Pröva noga publicering av namn och bild med hänsyn tagen till offren och deras anhöriga.

Yrkesregler: ”Anskaffning av material”:

Regel 10. Visa hänsyn vid fotograferingsuppdrag, anskaffning av bilder och annat material, särskilt i samband med olyckor och brott.

Inledande frågor

Med hjälp av dessa frågor kan journalister identifiera fall av människohandel. Om svaret är "ja" på något av följande bör man vidta försiktighet och vända sig till källorna i dessa riktlinjer för att få rådgivning.

- 1 Har den person som jag har att göra med tvingats in i denna situation genom fysiskt våld, psykiska övergrepp eller andra former av kontrollerande beteende?
- 2 Har han/hon utsatts för våld och hot?
- 3 Har han/hon tvingats att betala pengar?
- 4 Har personen utsatts för tvång av någon som har en starkare ställning och möjlighet att utöva makt över honom/henne?

Undvik att gå i fällan att rapportera felaktig information, falska nyheter från sociala medier och propaganda från aktörer som försöker främja sina egna intressen. Det bästa sättet att göra detta är att följa principerna nedan:

Håll dig till fakta och behandla statistik med skepsis.

Siffror kan vara uppseendeväckande, men de kan också vara bedrägliga. Eftersom människohandel, nutida slaveri och tvångsarbete pågår i det tysta går det inte med säkerhet att veta hur många personer som berörs. Det finns alltid en risk för fabricerade uppgifter. Journalister bör verifiera och granska påståenden som innehåller siffror. De måste göra en faktakoll av statistik och vid behov utfärda "varningar" till allmänheten om overifierade uppgifter.

Kom ihåg att de mest tillförlitliga beräkningarna kommer från Internationella arbetarorganisationen (ILO), Internationella organisationen för migration (IOM) och andra internationella organ som nämns i dessa riktlinjer. Men även deras beräkningar och den metod som använts för att komma fram till dem bör bli föremål för journalistisk granskning.

Motarbete missuppfattningar.

En vanlig missuppfattning i samhällsdebatten är att människohandel enbart handlar om sexuell exploatering, och att det främst är kvinnor och flickor som råkar ut för detta. Men en stor del av offren för människohandel exploateras i tvångsarbete.

Var positiv och visa att det finns lösningar.

Det är viktigt att framhålla offrens styrka och att det är möjligt att återhämta sig. Personer som har överlevt ett trauma har starka historier att berätta. Om du ger en positiv och balanserad bild litrar din publik på det du säger. När du gör ditt bakgrundsarbete ska du undersöka den politiska situationen och fundera över hur denna kan förbättras.

I *Slaves of the highway* avslöjade tidskriften *Fagbladet* 3F ett läger i Danmark där filippinska och srilankesiska förare levde och arbetade för ett danskt transportföretag. De bodde i containrar och tjänade så lite som 15 danska kronor i timmen. 3F följde denna historia i nästan 100 artiklar, och storyn togs upp i många danska medier. I artikelserien uppmanade man till politiska åtgärder och man lyckades starta en debatt om social dumpning och människohandel för tvångsarbete. I kölvattnet av 3F:s avslöjanden bildade transport- och bostadsministeriet en kommitté (Padborgudvalget) som gavs i uppgift att undersöka hur många underbetalda, utländska lastbilsförare som arbetade i Danmark och utfärda rekommendationer om hur man skulle förhindra liknande situationer i framtiden.

Padborgkommittén rekommenderar att transportföretag som bedriver verksamhet i Danmark i framtiden ska vara tvungna att bevisa att de betalar sin anställda löner som motsvarar danska löner och att åkerier som inte följer reglerna ska tvingas betala böter.⁶

Följ pengarna.

Människohandel och nutida slaveri skapar tillgång till tvångsarbetare, vilket leder till att vi får billigare varor. Det är en global industri som behöver granskas både på hemmaplan och utomlands.

Det finns några utmärkta exempel på grävande journalistik, t.ex. BBC-dokumentären *Humans for Sale* och ett liknande program från tyska ARD, som båda sändes 2017.

Medierna kan också undersöka om lokala inrättningar för enklare tjänster (biltvättar, nagelsalonger, byggarbetsplatser) tillämpar affärsmodeller som bygger på billig arbetskraft. Kan de anställda ha fallit offer för människohandel? Journalister kan "följa pengarna" och leta efter råvaror som kan ha utvunnits med hjälp av slavarbete. De kan visa sin publik hur vi allihop kan ha en koppling till människohandel. Det fångar folks uppmärksamhet!

I en artikel om köttindustrin som publicerades av tyska *Die Zeit* den 11 december 2014 görs en djupdykning i förhållandena för utstationerade arbetstagare inom den tyska köttbearbetningsindustrin. Där beskrivs det nuvarande systemet med underleverantörer och kryphål i bestämmelserna om utstationerade arbetstagare, som utnyttjas för att exploatera arbetstagare. Rapporteringen bygger på intervjuer med 150 arbetstagare och många andra personer såsom präster, fackföreningsmedlemmar, kriminalpoliser och många andra. I artikeln får läsaren följa en arbetstagares och dennes partners historia, och genom detta kartläggs den systematiska exploateringen på ett heltäckande sätt, och några av de största köttproducenterna anklagas för att vara en del av denna exploatering.⁷

Sprid hopp.

Det är lätt att tro att offer för människohandel eller tvångsarbete är maktlösa personer som blivit skadade för all framtid. Men så är det inte alltid. Journalistik som sätter fokus på människans motståndskraft och berättar om hur det är möjligt att återuppbygga sitt liv efter att ha gått igenom något så tragiskt som slaveri och tvångsarbete visar en annan sida av saken.

Riktlinjer för intervjuer

Tragedier som människohandel och tvångsarbete förtjänar att bli nyheter. Men eftersom det rör sig om dolda brott krävs ofta mycket stora resurser för att det ska gå att utföra grävande journalistik på detta område. Det kan vara svårt att få kontakt med överlevare, trots att det är deras röster som är en av de viktigaste faktorerna för att en story ska få tillräcklig uppmärksamhet.

KOM IHÅG

Nyhetsmedier har en oerhörd makt. Folk kan känna sig smickrade när de kontaktas av journalister, utan att helt förstå riskerna för sig själva och för andra när deras berättelse blir offentlig. Det gäller särskilt personer som fallit offer för människohandel, liksom personer som drabbats av humanitära katastrofer, krig eller andra traumatiska händelser.

Journalister måste vara så öppna som möjligt i sina kontakter med källor, särskilt offer för och överlevare av människohandel. De bör göra följande:

- Kontrollera om personer är minderåriga, dvs. under 18 år eller under åldern för samtycke till sexuellt umgänge.
- Bedöma källors sårbarhet (särskilt när det gäller ungdomar eller personer som utsatts för trauma och våld).
- Respektera rätten till privatliv. Alla har rätt till privatliv och till att behandlas med respekt. Det gäller särskilt barn.
- Se till att barn intervjuas i sällskap av en ansvarig vuxen eller förmyndare.
- Förklara för dem hur den journalistiska processen går till och varför deras berättelse är viktig.
- Undvika (utom i absoluta undantagsfall) att använda bedrägliga eller oärliga metoder i sin rapportering om människohandel.

KOM IHÅG

Om ett offer inte har någon förälder eller förmyndare eller inte kan läsa eller skriva, och om den ansvariga organisation som företräder honom/henne är oetisk eller inte tillförlitlig måste du som journalist förlita dig på ditt eget samvete och etiska omdöme. I denna situation är det viktigare än någonsin att visa medmänsklighet.

Följande lista innehåller fler exempel på frågor som en etisk journalist bör ställa sig när de intervjuar en person som överlevt människohandel:

- Har jag förklarat tydligt för personen i fråga varför jag intervjuar dem och vilket målet är med min story? Har jag varit helt öppen i fråga om mina avsikter?
- Har jag vidtagit tillräckliga åtgärder för att skydda den som intervjuas – t.ex. när personen i fråga är ung eller befinner sig i en utsatt situation – och sett till att han/hon är medveten om de eventuella konsekvenserna när den information de lämnat publiceras?
- Är jag säker på att den intervjuade är helt införstådd med villkoren för vår intervju och vad jag menar med att "tala utanför protokollet", "bakgrund", "anonymitet" och andra begrepp?
- Om en källa sätter upp villkor innan de går med på att intervjuas, vilka är mina gränser? Bör jag betala för en källas utgifter i samband med en intervju? Vilka utgifter skulle det vara berättigat att ersätta?
- Skulle jag gå med på att ge källorna ytterligare stöd, t.ex. tillgång till en rättslig företrädare, om min rapportering skulle leda till att de får problem?
- Har jag bett om lov innan jag tar bilder eller gör en videoupptagning?
- Har jag ställt relevanta frågor, undvikit att tvinga personen att återuppleva traumatiska händelser och låtit den intervjuade tala fritt?
- Har jag framhållit de positiva sidorna av den intervjuades upplevelse, och har jag tydligt talat om ifall han/hon kommer att ges möjlighet att rätta till eventuella faktafel före publicering?
- Har alla relevanta frågor ställts och besvarats? Har jag varit försiktig och finkänslig och sett till den intervjuades intressen?

Anonymitet

är en rättighet som bör erbjudas den som har behov av det, men däremot aldrig beviljas rutinmässigt till vem som helst. När det gäller människohandel bör journalister, för att skydda de mest utsatta personerna, överväga anonymitet för personer som har utnyttjats och som skulle kunna löpa ytterligare risk om deras identitet avslöjas – oavsett om den intervjuade personen ber om detta eller inte.

Bör journalister bryta mot reglerna i medmänsklighetens namn?

Ibland bildas en relation mellan en journalist och dennes källor som är tvetydig och kan undergräva deras arbetes etiska grund. År 2014 blev den svenske journalisten och programledaren Fredrik Örnevall vän med en 15-årig syrisk flykting när han rapporterade från migrantkrisen. Han och hans team bestämde sig för att hjälpa pojken att ta sig till Sverige. De gjorde en film om pojkens resa, och denna hyllades när den visades på SVT. Örnevall åtalades och dömdes emellertid senare för människosmuggling. Hans handlingar ledde till en hetsig debatt om journalisters roll: ska de vara deltagare eller enbart observatörer?

Alla journalister vill intervjua, fotografera eller filma personer som befinner sig i slaveri eller tvångsarbete. Migranter som förlorar livet är en tragedi som ofta involverar personer som fallit offer för människohandel, och som har lett till många starka bilder – men inte utan kontroverser.

Tänk på att det kan vara traumatiskt att komma med ett nyhetsteam in i en situation med sårbara, vettskrämda och exploaterade människor. Journalister bör göra allt de kan för att skapa en trygg situation när de filmar personer som har fallit offer för människohandel.

Journalistik blir slagkraftigare när starka bilder åtföljer berättelsen, men det är oerhört viktigt att medierna undviker att förmedla ytliga intryck som befäster stereotyper.

God journalistik ökar medvetenheten om kampen mot människohandel genom bilder och budskap som leder till större egenmakt, i stället för att förenkla och ytterligare exploatera offer och överlevare.

RIKTLINJER FÖR FOTOJOURNALISTISK

Undvik att använda bilder av eller att filma sådant som gynnar sensationslystenhet, intrång i privatlivet och exploatering.

Be alltid om lov

att filma och ta bilder av enskilda, även om detta inte borde vara nödvändigt på offentliga platser. Ansök om möjligt om skriftligt tillstånd i förväg.

Undvik att använda sexualiserade bilder och undvik klichéartade bilder,

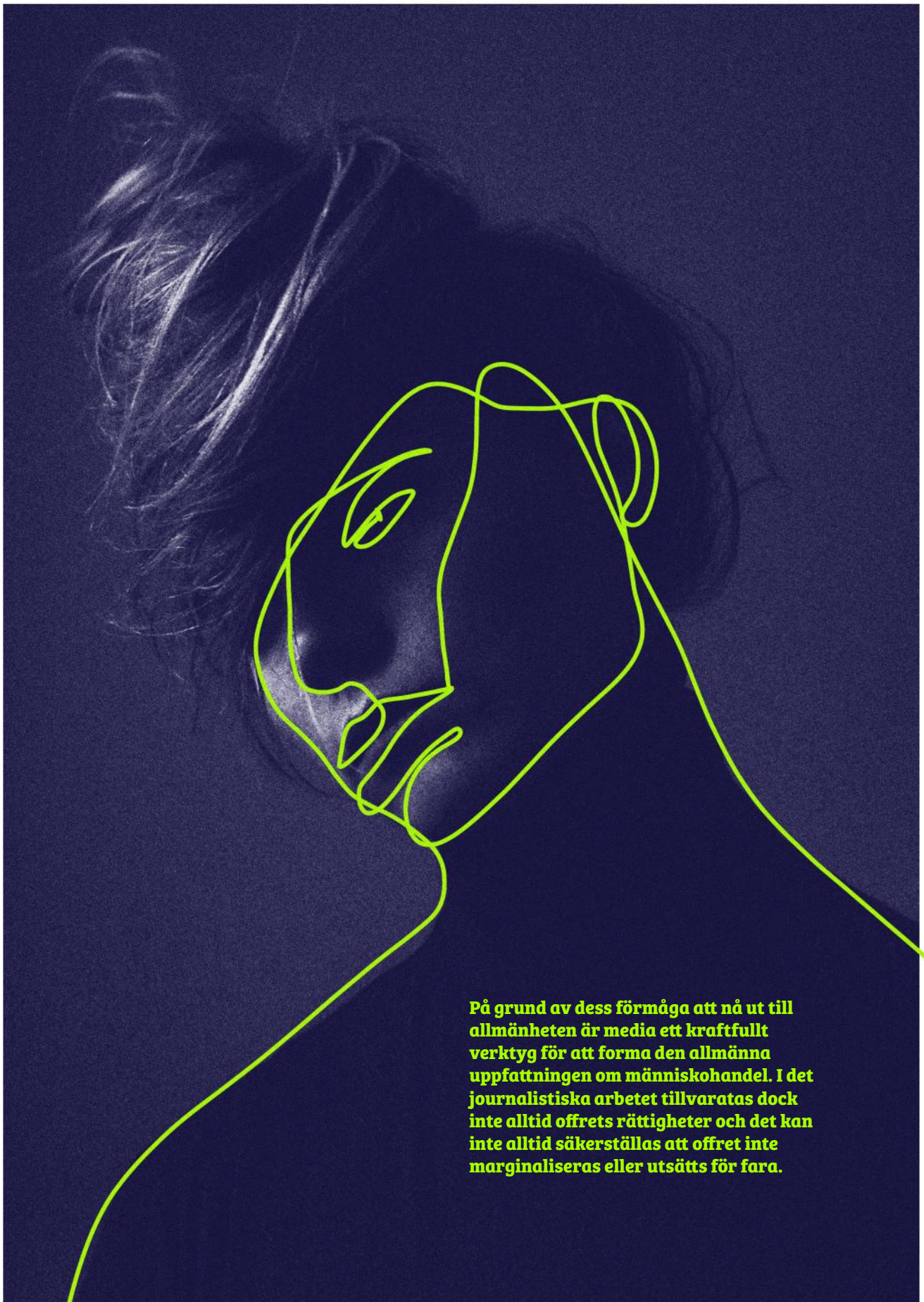
som en flicka i kedjor eller en person med en streckkod på sig, eller ett barn bakom fängelsegaller eller på en nedgången bordell. Det förstärker stereotyper om människohandel som kan vara missvisande. Många offer för människohandel är personer som har överlevt och håller på att återhämta sig. Många tvingades inte in i exploatering på ett brutalt sätt, utan manipulerades känslomässigt och hamnade i en beroendesituation.

Undvik att visa våld på ett öppet sätt.

Det är mycket sällan som det finns ett allmänintresse av att visa bilder med extremt våldsamt innehåll. Som regel bör redigerare och filmskapare fundera på i vilken utsträckning det är acceptabelt att visa bilder av personer som utsatts för våld. Var sätter vi gränsen? Är det motiverat att visa slaveri- och människohandelsoffrens ärr, blåmärken och brutna armar och ben för att berätta en historia?

På grund av dess förmåga att nå ut till allmänheten är media ett kraftfullt verktyg för att forma den allmänna uppfattningen om människohandel. I det journalistiska arbetet tillvaratas dock inte alltid offrets rättigheter och det kan inte alltid säkerställas att offret inte marginaliseras eller utsätts för fara.

DÅLIG PRAXIS

KAPITEL 5

Några exempel på dålig praxis:

Att förenkla bilden av människohandel.

Förstärk inte stereotypa idéer om människohandel såsom slavar i bojor, eller som en uppdelning mellan offer och förövare. Förenklade porträtt och ord som "sexslaveri", "köttmarknad", "kvinnor som säljer sig" gör de inblandade mindre mänskliga och överskuggar människohandelns komplexa orsaker.

"Man kan inte bara tona ner nyanserna. Man måste visa de olika faktorerna i varje fall: de ekonomiska, känslomässiga, psykologiska eller familjemässiga banden och beroendeförhållandena mellan offret och förövaren ... det större sammanhanget där exploateringen ägt rum."⁹

Journalist från Finland

Att påtvinga offren en viss roll.

Alla offer är inte nödvändigtvis hjälplösa människor utan egen vilja och egna motiv. Det förekommer skillnader inom grupper: ju större grupp desto större mångfald. Journalistens uppgift är att ta fasta på mångfalden inom en grupp, i stället för att påstå att vissa karaktärsdrag hos några personer är utmärkande för en hel grupp.¹⁰

"Det värsta man kan göra är att beskylla offret. Det hör inte hemma i ansvarsfull journalistik."¹¹

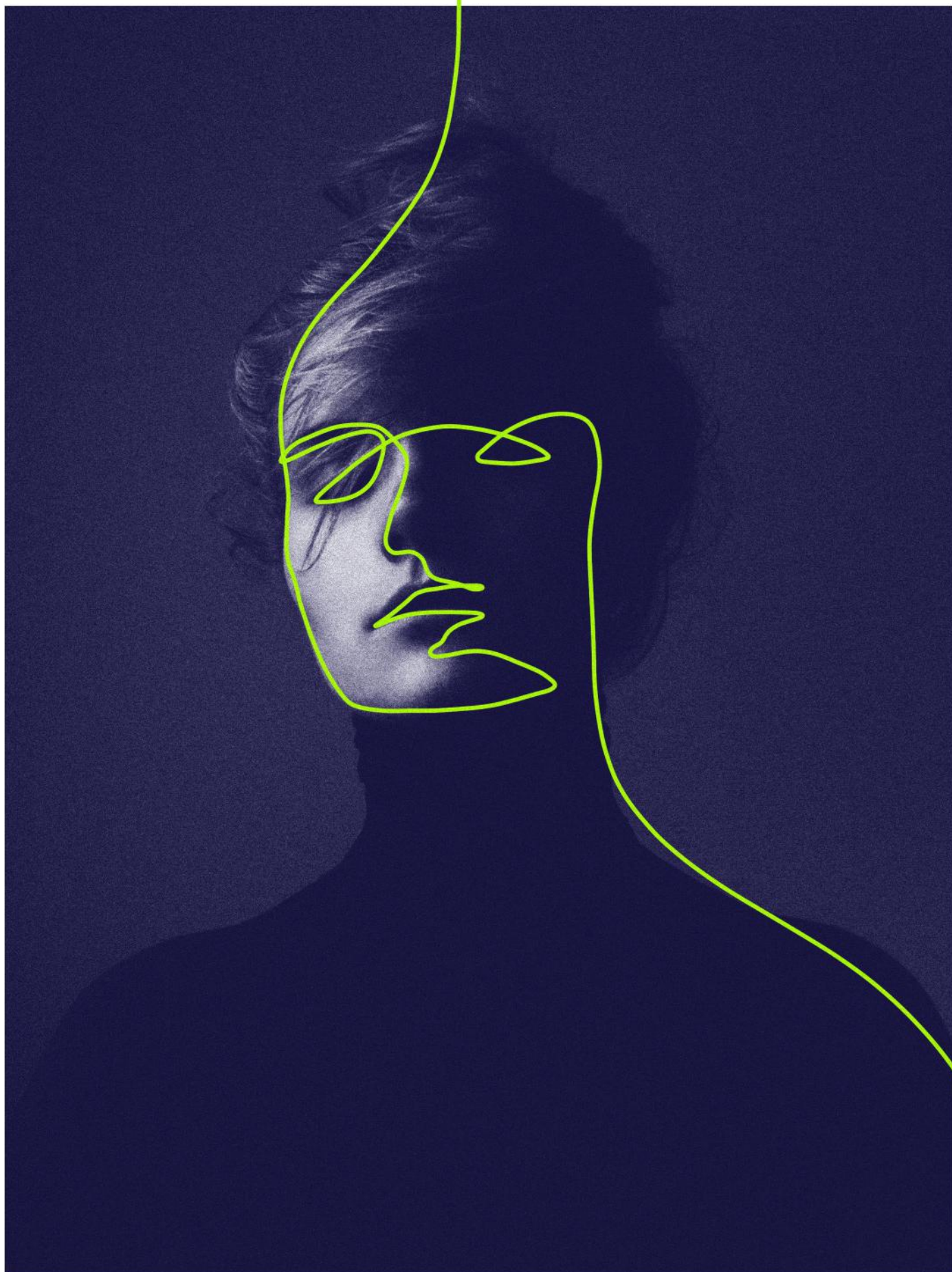
Journalist från Finland

Att använda stereotyp språk och stereotypa berättelser och bilder.

Rapportera om människohandel utan sensationslystenhet och utan att sexualisera frågan. Måla inte upp och använd inte sexualiserade bilder av offren. Undvik att förstärka etniska stereotyper.

Att använda ett språk präglad av traditionella könsmarkörer.

Traditionellt sett betonas det kvinnliga könet i det språk som används för att beskriva offer för människohandel. Att i alltför hög grad framhålla kvinnliga offer kan skapa en missvisande bild av människohandel som helhet och kan förstärka förutfattade meningar och uppfattningar om kvinnor som offer. Om kön nämns bör även det manliga könet och andra könstillhörigheter inkluderas. Det stärker individualiteten och egenmakten hos den person som fallit offer för människohandel.

LÄNKAR OCH KONTAKTER

KAPITEL 6

Förkortningar:

CBSS	Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States)
ICMPD	Internationella centret för migrationspolitikutveckling (International Centre for Migration Policy Development)
ILO	Internationella arbetarorganisationen (International Labour Organization)
IOM	Internationella organisationen för migration (International Organization for Migration)
TF-THB	Östersjöstaternas råds aktionsgrupp mot människohandel (Task Force against Trafficking in Human Beings)

Att förstå grunderna

Trovärdig journalistik kräver att journalister och redaktörer vet och förstår vad de talar om. Ofta finns det en tydlig juridisk definition av de ord och termer som används i samband med människohandel. Journalister bör använda dessa med försiktighet och noggrannhet.

Människohandelsordlistan, som har tagits fram av Östersjöstaternas råd, innehåller följande:

- Allmänna begrepp på området människohandel.
- De personer som på olika sätt är inblandade i människohandel.
- Olika former av människohandel.
- Nationella mekanismer mot människohandel och för stöd till offren.
- Relaterade företeelser.
- Saker att tänka på när barn är inblandade i människohandel och exploatering.

Några viktiga politiska initiativ och resurser från internationella organ som journalister och medier bör känna till:

Budapest Process:	A consultative process among 50 countries for orderly migration.
Prague Process:	Targeted migration dialogue among countries of the European Union, Schengen Area, Eastern Partnership, Western Balkans, Central Asia, Russia and Turkey.
Mediterranean Transit Migration Dialogue:	A consultative dialogue among officials dealing with migration and related issues.
Global Compact for Migration:	A United Nations initiative for a holistic approach to migration.
Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons:	The United Nations strategy for dealing with human trafficking.
International Labour Organization:	Key UN organisation on forced labour and child labour.
Inter-Agency Coordination Group Against Trafficking in Persons:	The UN agencies working together to combat trafficking.
Alliance Against Trafficking in Persons:	Broad international forum set up by the Organisations for Security and Cooperation in Europe.
Alliance 8.7:	International alliance to combat child labour.
Migration Newsdesk:	Established for journalists by International Organization for Migration.
Migration Stories:	Briefings from the United Nations High Commissioner for refugees.
ICMPD Anti-trafficking projects:	Summary of actions from the International Centre for Migration Policy Development which conducts robust and policy-orientated research and capacity-building, supports policy development and contributes to international cooperation in this area, particularly on human trafficking.
TF-THB Antitrafficking projects and publications:	Information about transnational counter trafficking projects implemented by the CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings in the countries of the Baltic Sea Region and published information and training materials for various target groups.

Länkar för medier:

Excellent resource with examples of good praxis and advice for journalists and media organisations from the Global Investigative Journalists Network.

Read the full article.

Fler bra exempel från media:

An ARD documentary about human trafficking in Germany, covering forced labour, domestic servitude and sexual exploitation. Reporters talk to survivors, social workers, NGOs and police to find ways to stop human trafficking in Germany.

Read the full article (in German).

“Menschenhandel in Europa: die missbrauchte Sehnsucht”: An article titled “Human Trafficking in Europe: the abused longing” draws a comprehensive picture of trafficking of Nigerian women to Europe. The article was supported by the European Fund for Investigative Journalism and the article is based on a number of interviews including with two victims of trafficking.

Read the full article (in German).

Patrick Kingsley, of The Guardian and one of Britain's leading journalists, reflects on the challenges of reporting the refugee crisis.

Read the full article.

A detailed article about human trafficking from May 31 2016, deals with how the refugee crisis creates new challenges, focuses on the issue of how forced labour has become part of a global business strategy to keep costs of consumer goods low.

Read the full article (in German).

A powerful documentary about human trafficking in France by an independent filmmaker, paid for by France television, aired on France 5 in 2016.

Watch the documentary here (in French).

A Guardian investigation reveals how Libya's fishing economy was overwhelmed by people smugglers who have snapped up boats to carry migrants and refugees across the Mediterranean.

Read the full article.

Ett urval av befintliga riktlinjer och litteraturgenomgångar av mediernas rapportering om människohandel:

CBSS TF-THB commissioned studies in the CBSS Member States looking to answer the main research question: **How does the news media frame human trafficking?**

Report "From Bodies to Borders. Human Trafficking, Migration and Gender in Danish Media 2010 – 2019" is developed by the Danish Institute for International Studies. It is a review of the way in which human trafficking is framed in the Danish news media.

Read the full report.

Review of Media Framing of Human Trafficking in Finnish News Media (not edited background paper) is developed by the National Assistance System for Victims of Human Trafficking in Finland. To answer the question "How is human trafficking framed in Finnish news media", this study analyzed 91 news articles published in 2018 in four different news media publications with national coverage. The study also scrutinized illustrations used in the news articles, and conducted interviews with three journalists, who have covered human trafficking issues.

Read the full report.

Media representations of Human Trafficking in Estonia (not edited background paper) looks on how human trafficking was framed in Estonian printed media during 2014 – 2018.

Read the full report.

Review of the media framing of human trafficking in Latvia (not edited background paper) analyses the framework of human trafficking in Latvian media content from 4 January to 5 May 2019. It is developed by the Faculty of Communication of the Riga Stradins University.

Read the full report.

Review of the media framing of human trafficking in Germany is developed by the German NGO Network against Trafficking in Human Beings (KOK). An analysis of 50 articles published in six major national German newspapers and news magazines since 2010 was carried out in order to collect information on how media is framing human trafficking in Germany.

Read the full report.

Review of the media framing of human trafficking in Lithuania (not edited background paper in Lithuanian language) is developed by the CBSS. Three of the most popular news websites were chosen as the sources for the 45 articles reviewed. The review focused on 2017 since the latest official statistics on human trafficking situation in Lithuania is available for that year.

Read the full report.

Journalism vis-à-vis Human Trafficking: Review of the Russian Media (not edited background paper) is developed by the International Net of NGOs against THB and Other Forms of Violence. The analysis of over fifty articles, commentaries, TV talk-shows, blogs, and documentaries since 1 January 2010 in Russia is included in the report.

Read the full report.

Review of the media framing of human trafficking in Sweden (not edited background paper in Swedish language) is developed by the CBSS. The review analyses 50 articles published between 2016 and 2019. The chosen news sources include the main national newspapers, public service outlets, a local newspaper and the two main tabloids. Special attention is also paid to how the articles had been illustrated.

Read the full report.

Review of the media framing of human trafficking. This publication offers a review of the way in which, human trafficking is framed within the news media - incorporating case studies from the United Kingdom, Cyprus and Poland. The report summarises 212 articles from ten newspapers over the course of the years 2010 – 2014.

Read the full report.

UNICEF Principles and Guidelines on Ethical Reporting on Children. The purpose of this document is to “help media to cover children in an age-appropriate and sensitive manner. The guidelines are meant to support the best intentions of ethical reporters: serving the public interest without compromising the rights of children”

Read the full text.

A Human Trafficking Manual for Journalists (2008). A manual for journalists developed by Serbian NGO (Astra), to help the Media to address human trafficking; also useful for other countries meeting similar challenges.

Read the full text.

Published Migration Reporting Guidelines for journalists and two international reports in 2016 and 2017 on how media report on migration covering 30 countries across the wider Mediterranean region.

Read the full text.

World Health Organization’s (WHO) Ethical and Safety Recommendations for Interviewing Trafficked Women, 2003. Besides background material as a justification for these recommendations, the WHO’s document contains “Ten Guiding Principles to the Ethical and Safe Conduct of Interviews with Women Who Have Been Trafficked”

Read the full text.

The United Nations Global Initiative to Fight Trafficking (UN.GIFT) produced a study aiming to educate journalists and improve the quality of reporting - The Role of the Media in Building Images (2008)

Read the full text.

In 2013, the Union of Russian Journalists (NGO) and the Faculty of Journalism, Moscow State University, supported by the OSCE, published a Russian language handbook for students and post-graduates of Media faculties “СМИ против ТЛ”, 2013

Read the full text.

REFERENSER

KAPITEL 7

1. Tafari, T. (2019) Review of Media Framing of Human Trafficking in Finnish News Media, National Assistance System of Victims of Human Trafficking, Finland.
2. Ibid.
3. Ibid.
4. Ibid.
5. Plambech S., Brus Pedersen M. (2019) From Bodies to Borders. Human trafficking, Migration and Gender in Danish Media 2010–2019, Danish Institute for International Studies, Denmark.
6. Ibid.
7. Küblbeck, E. (2019) Review of the media framing of human trafficking in Germany, German NGO Network against trafficking – KOK e.V.
8. Tafari, T. (2019) Review of Media Framing of Human Trafficking in Finnish News Media, National Assistance System of Victims of Human Trafficking, Finland.
9. Ibid.
10. Rozukalne, A. (2019) Representation and framing of trafficking in human beings in Latvian media, Faculty of Communication Riga Stradiņš University, Latvia.
11. Tafari, T. (2019) Review of Media Framing of Human Trafficking in Finnish News Media, National Assistance System of Victims of Human Trafficking, Finland.

